

Politiejaarrapportage

Eenheid Noord-Nederland

Basisteam Westerkwartier

Gemeente Westerkwartier

VOORTGANG OP

LOKALE VEILIGHEISPROBLEMEN

ONTWIKKELINGEN

RESULTATEN

Teamchef: Gerard de Jonge

Contactpersoon/opsteller: Casper Hoogeveen

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
1.1	Actualiteit	3
1.2	Samenvatting.....	4
1.2.1	Totaal aantal misdrijven	4
2.	Veiligheidsproblemen en criminaliteitsbestrijding	5
2.1	Ondermijning.....	5
2.1.1.	Branchegerichte ondermijning: boerenbedrijven	5
2.1.2.	Branchegerichte ondermijning: autobedrijven.....	5
2.1.3	Drugs.....	6
2.1.4	Cybercrime	7
2.2	Jeugd en veiligheid	8
2.3	Verkeersveiligheid.....	8
2.4	Sociale veiligheid	10
2.4.1	Overlast van verwarde en/of overspannen personen	10
2.4.2	Huiselijk geweld.....	10
2.5	H.I.C.	11

1. INLEIDING

Voor u ligt de politiejaarrapportage 2021 basisteam Westerkwartier.¹ Met deze rapportage informeert de politie het lokale bestuur over de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en criminaliteit binnen de gemeente Westerkwartier. De inhoud van deze politierapportage is tot stand gekomen door de combinatie van “*harde*” informatie (informatie uit de politiesystemen) en “*zachte*” informatie (duiding en interpretatie door politiemedewerkers). Deze politierapportage bespreekt geheel 2021 en vergelijkt dit met die van 2019 en 2020, waarbij het accent ligt op het derde tertiaal, gezien de eerste twee al zijn besproken in de voorgaande tertiaalrapportages van 2021.

De inhoud betreft de bespreking van de gesignaleerde ontwikkelingen en trends omtrent de speerpunten die geprioriteerd zijn in de diverse beleidsstukken op nationaal, provinciaal en lokaal niveau.² Naast de statistische opsomming is ook duiding en achtergrond gegeven aan de cijfers. Om de rapportage overzichtelijk te houden worden alleen afwijkende- en besprekenswaardige trends benoemt. Voorts wordt de terminologie *gemeente Westerkwartier* gebruikt. Alhoewel zuiver juridisch gezien hier de publiekrechtelijke rechtspersoon ex art. 2:1 BW mee wordt bedoelt, wordt in deze politierapportage verwezen naar het territoriale onderscheid, de ingezetenen, bedrijven en andere actoren die binnen de gemeente Westerkwartier gevestigd zijn. Tevens is in deze politierapportage gekozen voor de terminologie *het gemeentebestuur* ex art. 6 Gemeentewet. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen de expliciete bestuursorganen zelf en wordt eveneens het (ondersteunende) ambtelijk apparaat bedoelt.

1.1 Actualiteit

De gemeente Westerkwartier was in 2021 grotendeels onderhavig aan de genomen kabinetsmaatregelen ter bestrijding van het Covid-19 virus (hierna het virus). De zwaarste maatregelen die het kabinet had genomen ter bestrijding van het virus waren voornamelijk van kracht in het eerste en derde tertiaal. In het tweede tertiaal werden deze richting de zomer stapsgewijs afgebouwd. In de voorgaande twee tertiaalrapportages kwam het beeld naar voren van veel onrust in de maatschappij. Eveneens in het derde tertiaal is het onrustig geweest in het land. Zo zijn er wekenlange rellen geweest aan het einde van het jaar, waarbij er zelfs doden zijn gevallen in het westen van het land. Ook in Noord-Nederland was het onrustig. Zo waren er rellen in Groningen, Leeuwarden en meerdere dorpen, vaak gericht op de politie. In Westerkwartier is het relatief rustig gebleven, echter heeft de politie Westerkwartier geheel 2021 veel bijstand geleverd in het land aan het beteugelen van de

¹ De politiecijfers worden per vier maanden (tertiaal) gepubliceerd, derhalve wordt deze terminologie gebezigd.

² Landelijke veiligheidsagenda 2019 – 2022, Integraal veiligheidsbeleid 2020 – 2023 uitvoeringsplan gemeente Westerkwartier, Jaarplan BT Westerkwartier 2021 en het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020 – 2023.

ongeregeldheden en zijn politieagenten van dit basisteam gewond geraakt. De bijstand heeft tot extra druk op de capaciteit van het lokale politieapparaat geleidt.

1.2 Samenvatting

In 2021 is de gemeente Westerkwartier weer iets veiliger geworden. Het totaal aantal misdrijven is afgenomen in vergelijking met 2020. Het aantal High Impact Crimes (H.I.C) is zelfs historisch laag. Voorts ziet de politie Westerkwartier wel dat de transitie van criminaliteit van de 'echte' naar de digitale wereld in 2020 en 2021 echt voet aan wal heeft gekregen. In de eerste maanden van 2021 was het aantal cybercrime registraties erg hoog, maar liep dit richting het einde van het jaar flink terug (zie voor verdere bespreking paragraaf 2.1.4). De maand oktober springt eruit op het gebied van verkeers(on)veiligheid, in deze maand zijn veel verdachten opgepakt voor het verlaten van een plaats ongeval onder invloed van alcohol en/of van medicijnen/drugs (paragraaf 2.3). Voorts werken het gemeentebestuur Westerkwartier, politie en andere veiligheidspartners intensief samen aan het ontwikkelen, bestendigen en uitbouwen aan een ondermijningsweerbare gemeente.

1.2.1 Totaal aantal misdrijven

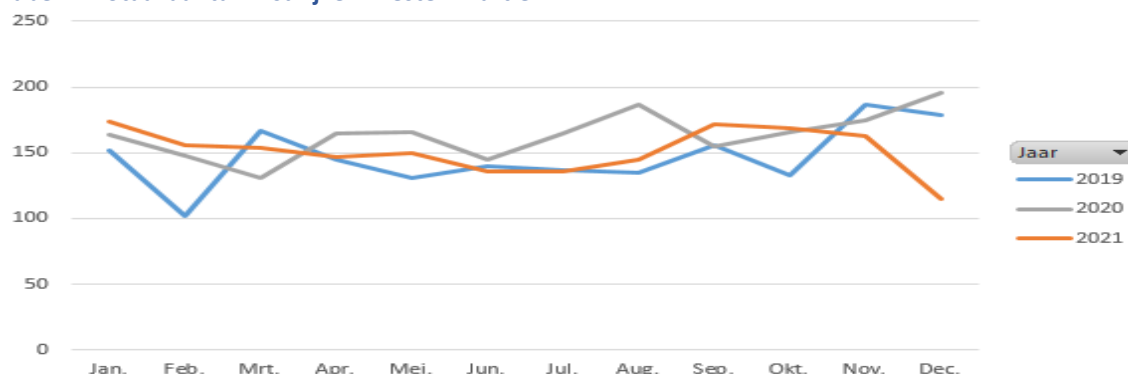
In deze paragraaf wordt het totaal aantal misdrijven van 2021 gepleegd binnen de gemeente Westerkwartier besproken in vergelijking met de jaargangen 2019 en 2020.

Tabel 1: Totaal aantal misdrijven gemeente Westerkwartier

Misdrijf :Ja	2019	2020	2021
jan - april	566	608	631
mei - aug	543	663	567
sep - dec	655	692	619
Totaal	1764	1963	1817

Het totaal aantal misdrijven is gemiddeld ten opzichte van de voorgaande twee jaargangen (tabel 1). Waarin februari 2021 de misdrijven relatief gezien het hoogst waren, is er in december 2021 een forse daling van het totaal aantal misdrijven geweest (tabel 2). De politie heeft het vermoeden dat dit komt door de aangescherpte maatregelen ter bestrijding van het virus.

Tabel 2: Totaal aantal misdrijven Westerkwartier

2. Veiligheidsproblemen en criminaliteitsbestrijding

De landelijke, regionale en lokale veiligheidsdoelstellingen, –problemen en- prioriteiten die benoemd worden in de diverse beleidsdocumenten (reeds aangehaald in paragraaf 1) bevatten veelal dezelfde speerpunten. Omwille het overzicht en leesgemak wordt in dit schrijven de geformeerde speerpunten voor de gemeente Westerkwartier slechts eenmalig aangehaald en besproken.

2.1 Ondermijning

Dit jaar heeft het lokale gezag ondermijning geprioriteerd. Thans wordt door ambtenaren van de politie en gemeentebestuur Westerkwartier gewerkt aan uitbouwen en bestendigen van structurele samenwerking van de aanpak van criminaliteit op dit beleidsterrein. Hierbij wordt gekeken naar preventieve en punitieve straf- en bestuursrechtelijke handhavingsinstrumenten, de opzet van een ondermijningstafel, is door de gemeente Westerkwartier een plan van aanpak ondermijning ontworpen, enzovoorts.

2.1.1. Branchegerichte ondermijning: boerenbedrijven

Zoals besproken in de politiejaarrapportage 2020 kenmerkt de gemeente Westerkwartier zich door een groot buitengebied en de aanwezigheid van de agrarische sector. Waar in 2020 nog werd gewaarschuwd voor het mogelijke feit dat agrariërs in Noord-Nederland benaderd zouden worden door criminelen om drugs in hun panden te vervaardigen bleek dit in 2021 ook in Westerkwartier harde realiteit. Deze zorgelijke ontwikkeling heeft in 2021 de volle aandacht van het OM, gemeentebestuur en de politie Westerkwartier gekregen. Zo is het gemeentebestuur Westerkwartier onder regie van het CCV in samenwerking met diverse veiligheidspartners een preventiecampagne op dit thema gestart en is er een enquête afgenomen onder inwoners om de informatiepositie hieromtrent te versterken. Voorts zijn de burgemeester en politie naar Laarbeek gegaan voor een werkbezoek aan het lokale gemeentebestuur omtrent de bestrijding van drugscriminaliteit. Het OM heeft vervolgens een casus opgepakt waarbij boeren de beruchte ‘wietbrieven’ ontvingen. Eveneens wordt ook overkoepelend naar deze materie gekeken, middels het RIEC. Zij hebben in samenwerking met de politie een instrument in ontwikkeling, waarbij openbronnen informatie met politie-informatie wordt gecombineerd, waarmee de heterdaadkracht wordt versterkt.

2.1.2. Branchegerichte ondermijning: autobedrijven

Zoals besproken in paragraaf 2.1 richten het gemeentebestuur, het OM en de politie Westerkwartier zich op de aanpak van ondermijning. Naast de oriëntatie op het in paragraaf 2.1.1 aangehaalde veiligheidsprobleem is in 2021 gekeken naar de autoverhuur/ -verkoop, en/of –onderhoudsbedrijven in Westerkwartier. Zoals in de jaarrapportage 2020 besproken is het aantal gevestigde bedrijven 62% boven het landelijk gemiddelde en er zijn uitschieters geconstateerd in dorpen van meer dan 1400%.

De politie en het gemeentebestuur Westerkwartier hebben in het eerste en tweede tertiaal een analyse gedaan en in het derde tertiaal een integrale controle uitgevoerd bij drie geselecteerde garagebedrijven. Tijdens deze controles zijn allerlei misstanden aan het licht gekomen, zoals milieuovertredingen, gestolen en omgekatte voertuigen, illegale arbeid, etc.

2.1.3 Drugs

Uit de statistieken blijkt dat de politie in 2021 49 registraties heeft opgemaakt m.b.t. de productie van soft- en harddrugs. Dit loopt in lijn met voorgaande jaren. De productie van harddrugs krijgt nadrukkelijke aandacht van de politie. De politie ziet - zoals besproken in paragraaf 2.1.1. - dat boerenbedrijven in Nederland kwetsbaar en vatbaar zijn voor criminele activiteiten.

Tabel 3: Vervaardigingen drugs

Aantreffen Drugs (Geen Verdachte)	8
Afval Drugslab	2
Vervaardigen Harddrugs (Lijst I)	2
Vervaardigen Softdrugs (Lijst II)	37
Eindtotaal	49

Drugshandel

Tabel 4 biedt een totaaloverzicht van de handel in hard-, - en softdrugs. De drugshandel is absoluut gezien het laagst in drie jaar. De facto ontlopen 2020 en 2021 elkaar echter amper. Ten opzichte van 2019 is er wel een trendbreuk waar te nemen. In 2021 heeft de politie meer dan de helft minder registraties opgemaakt. Dit wil niet zeggen dat er feitelijk minder sprake is van drugshandel. Verschillende variabelen oefenen invloed hierop uit, zoals het virus, capaciteit, prioriteit, etc. Tevens is het hennepteam Noord-Nederland gestopt en komt er geen restinformatie uit onderzoeken meer binnen.

Tabel 4: Drugshandel

(Alle)	2019	2020	2021
jan - april	11	8	9
mei - aug	18	11	9
sep - dec	21	9	6
Totaal	50	28	24

2.1.4 Cybercrime

In deze paragraaf wordt de criminaliteitsvorm cybercrime besproken. Deze digitale vorm van criminaliteit is de laatste jaren in opkomst gekomen en heeft door de restricties omtrent het Covid-19 virus een vlucht genomen. Onder 'cybercrime' worden delicten verstaan die worden gepleegd mét en gericht zijn op een ICT middel. Enkele voorbeelden hiervan zijn: hacken, (D)DoS aanvallen, malware, ransomware, virussen en afpersing met een cybercrimedelict. In 2021 speelde voornamelijk de WhatsApp-fraude (vriend-in-nood) en valse e-mails van bedrijven, waarbij klanten worden verzocht in te loggen op nep websites. Na een forse stijging in 2020 is het aantal misdrijven in 2021 weer afgenomen. Een correlatie is niet aan te tonen, maar het lijkt verklaarbaar door de media aandacht die voor het fenomeen is gekomen en dat inwoners beter geïnformeerd zijn geraakt wat maakte dat ze minder vatbaar werden. Dit beeld wordt versterkt doordat in zowel januari en februari bijna zeventig inwoners van Westerkwartier slachtoffer van deze nieuwe vorm van criminaliteit waren en dit in december gedaald is tot 'slechts' 23. Het blijven echter forse aantallen, waarbij het geen eenvoudige opgave is verdachten op te sporen en te vervolgen. Uiteraard heeft dit de volle aandacht van de (landelijke) politie.

Tabel 5: Cybercrime gerelateerde misdrijven: oplichting, fraude (met online handel)

Misdrijf :Ja	2019	2020	2021
jan - april	125	210	237
mei - aug	132	248	172
sep - dec	156	202	149
Totaal	413	660	558

De politie werkt doorgaand aan het vergroten van cybercrime expertise en kennis binnen de basisteams, districtsrecherche en de Dienst Regionale Recherche (DRR). De politie heeft digitale expertise in 2016 gefaseerd op peil gebracht om ook binnen de eenheid Noord- Nederland zelfstandig cybercrime zaken af te kunnen afhandelen. Het is het klassieke voorbeeld van de eeuwige wapenwedloop tussen de overheid en crimineel.

Digitale bereikbaarheid

De politie Westerkwartier vindt het belangrijk dat de inwoners op verschillende manieren en laagdrempelige wijze in contact kunnen komen met de politie en zo misstanden aan het licht kunnen brengen. De digitale wereld integreert steeds meer met de 'echte' wereld en vooral de jeugd is hier zeer actief. De politie Westerkwartier liep in 2021 in district Groningen voorop bij deze ontwikkeling. Zo is er in 2021 een digitaal wijkagent aangesteld, wordt er door de politie online gegamed met de jeugd en zijn er meerdere digitale spreekuren geweest.

2.2 Jeugd en veiligheid

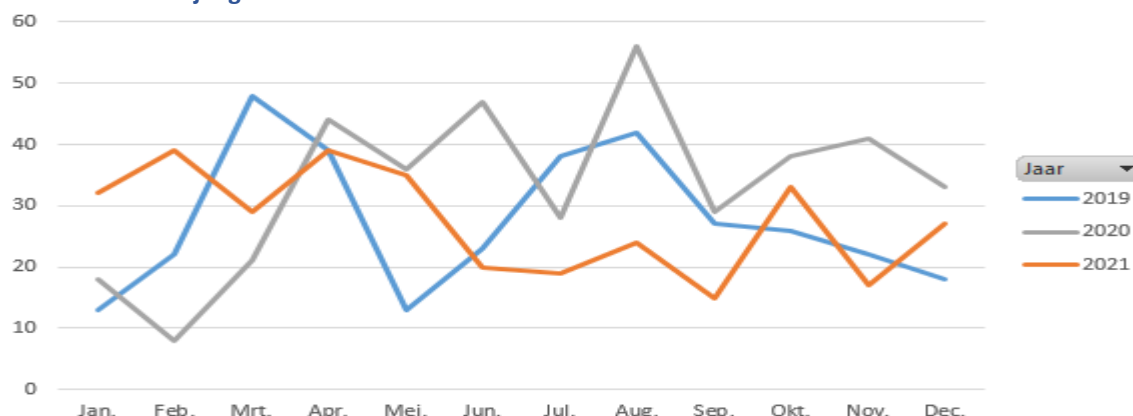
De politie constateert dat de (meldingen) jeugdoverlast in de gemeente Westerkwartier in 2021 het laagst zijn in drie jaar (tabel 6). Opmerkelijk is dat gedurende de eerste lockdown van 2021 de registraties nog het hoogste waren in drie jaar.

Tabel 6: Overlast jeugd

(Alle)	2019	2020	2021
jan - april	122	91	139
mei - aug	116	167	98
sep - dec	93	141	92
Totaal	331	399	329

In de zomermaanden van 2021 is een forse daling van de jeugdoverlast geweest, zeker ten opzichte van de maand augustus 2020 (tabel 7). De politie vermoedt een causaal verband tussen de daling van de overlastmeldingen, en het weer openen van scholen en andere (sport)faciliteiten wat plaats vond in het tweede tertiaal. De politie zet regelmatig in op de overlastplekken doormiddel bezoek van de wijkagenten en surveillance-eenheden. Daarnaast wordt in samenwerking met het gemeentebestuur Westerkwartier ook op projectmatig niveau getracht de overlast terug te dringen.

Tabel 7: Overlast jeugd

2.3 Verkeersveiligheid

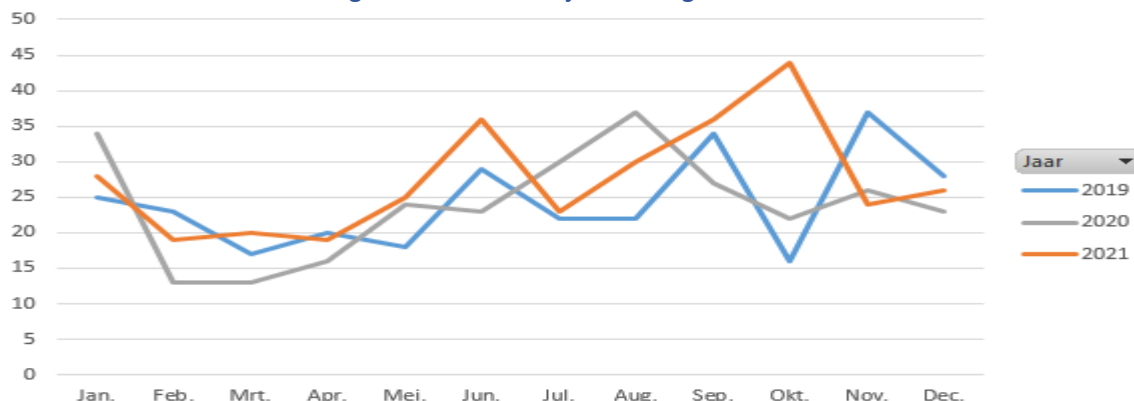
In deze paragraaf wordt de verkeersveiligheid in Westerkwartier besproken. De politie en het gemeentebestuur Westerkwartier hebben dit jaar naast ondermijning verkeersveiligheid geprioriteerd. Derhalve is hier veel aandacht voor. Toch is het totaal aantal verkeersgerelateerde misdrijven en ongelukken het hoogst in drie jaar (tabel 8). Hierbij zat het zwaartepunt in de laatste maanden van het jaar.

Tabel 8: Totaal aantal verkeersgerelateerde misdrijven en ongelukken

(Alle)	2019	2020	2021
jan - april	85	76	86
mei - aug	91	114	114
sep - dec	115	98	130
Totaal	291	288	330

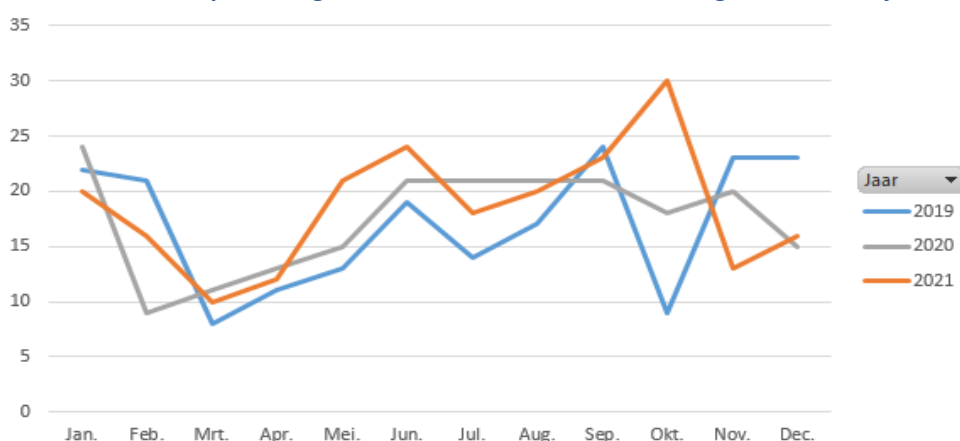
Vooral de maand oktober 2021 springt (negatief) in het oog in vergelijking met de voorgaande jaren (tabel 9). In oktober is er een verdubbeling waargenomen van het totaal aantal verkeersgerelateerde misdrijven en ongelukken ten opzichte van oktober 2020 en zelfs bijna een verdriedubbeling ten opzichte van oktober 2019. Let wel: enige nuancering is op zijn plaats. De absolute aantallen in de voorgaande jaren zijn laag, zodoende is er al gauw sprake van een (verdrie)dubbeling, of een ogenschijnlijke trendbreuk.

Tabel 9: Totaal aantal verkeersgerelateerde misdrijven en ongelukken

De politie ziet de oorzaak van de piek in oktober in het feit dat zij in die maand meer verdachten opgepakt heeft voor het verlaten van een plaats ongeval waarbij de bestuurders tevens bleken te verkeren onder invloed van alcohol, drugs en/of medicijnen (tabel 10). De politie heeft geen verklaring waarom er in oktober fors meer verdachten voor deze delicten zijn opgepakt dan in de voorgaande jaren. Na oktober nam het totaal aantal verkeersgerelateerde misdrijven en ongelukken af tot benedengemiddelde waarde voor de tijd van het jaar. Zonder de piek in oktober zou het een laaggemiddeld jaar zijn.

Tabel 10: Verlaten plaats ongeval onder invloed van alcohol, drugs en/of medicijn

Het aantal verkeersongelukken met letsel en/of een dodelijke afloop is in 2021 laaggemiddeld in vergelijking met de vorige twee jaren (tabel 11). De politie en het gemeentebestuur Westerkwartier zijn nog steeds de mening toe bedaan dat elke verkeersgewonde en/of dode er één teveel is. In de gemeente Westerkwartier zijn en worden de hotspots – m.b.t. verkeersonveiligheid – gemonitord,

geprioriteerd en gehandhaafd. Het project “kracht en knel”, wat besproken is in de jaarrapportage 2020 is bovendien nog steeds gaande. Zo vindt tweemaandelijks overleg plaats tussen politie, gemeentebestuur en VVN. Op diverse plekken wordt binnen de gemeente Westerkwartier met regelmaat gecontroleerd op de verkeersveiligheid. Zo is de Pasop nog steeds een aandachtsgebied, maar lijkt de samenwerking zijn vruchten af te werpen. De betrokken veiligheidspartners kijken positief terug op de samenwerking.

Tabel 11: Aantal verkeersongelukken met letsel en/of dodelijke afloop

Misdrijf :Ja	2019	2020	2021
jan - april	3	3	2
mei - aug	1	7	7
sep - dec	5	7	2
Totaal	9	17	11

2.4 Sociale veiligheid

2.4.1 Overlast van verwarde en/of overspannen personen

De registraties van overlast van verwarde en/of overspannen personen is in de gemeente Westerkwartier vergelijkbaar met 2019, maar hoger dan in 2019 (tabel 12).

Tabel 12: overlast verwarde en/of overspannen personen

Misdrijf :Nee	2019	2020	2021
jan - april	35	56	94
mei - aug	119	113	107
sep - dec	86	143	109
Totaal	240	312	310

Vooraf in de maanden augustus en september zijn er veel registraties omtrent dit onderwerp.

Zoals in de voorgaande politierapportage besproken dient opgemerkt te worden dat de registraties vaak te koppelen zijn aan enkele personen, gezien daar soms zelfs meerdere meldingen per dag van komen. Desalniettemin hebben signalen van overlast door verwarde en/of overspannen personen de aandacht van de veiligheidspartners.

2.4.2 Huiselijk geweld

Het aantal geregistreerde huiselijk geweld zaken is in 2021 vergelijkbaar met 2020, maar lager dan in 2019 (tabel 13). De politie plaatst hierbij wederom de opmerking dat gezien de beleidsmaatregelen rondom het virus er minder (toe)zicht is geweest, mensen elkaar minder ontmoet hebben en derhalve minder signalen binnenkomen dan zonder de bewegingsbeperkende maatregelen.

Tabel 13: huiselijk geweld

2019	2020	2021
222	147	155

2.5 H.I.C.

In deze paragraaf worden de zogenoemde High Impact Crimes (HIC) in Westerkwartier besproken.

Dit zijn misdrijven die een hoge lichamelijke en/of emotionele impact hebben op slachtoffers.

Misdrijven die als HIC-delict gekwalificeerd worden zijn:

- Woninginbraak;
- Straatroof;
- Overval.

Zoals besproken in de paragraaf actualiteit is het aantal H.I.C. feiten historisch laag (tabel 14). De politie ziet een causaal verband tussen de bewegingsbeperkende maatregelen ter bestrijding van het virus waarbij inwoners veel thuis zijn en dat dit type misdrijf vaker gebeurt bij woningen waar bewoners niet thuis zijn (woninginbraak), of slachtoffer worden als zij buitenhuis zijn (straatroof/overval).

Tabel 14: H.I.C. feiten Westerkwartier

Misdrijf :Ja	2019	2020	2021
jan - april	24	30	2
mei - aug	23	17	7
sep - dec	36	22	13
Totaal	83	69	22